

Hírek

AZ EMCDDA ÉS AZ EUROPOL 2019. ÉVI EURÓPAI UNIÓS KÁBÍTÓSZERPIACI JELENTÉSE

Az új jelentés az uniós kábítószerpiacok egészségre és biztonságra gyakorolt sokrétű hatásaira hívja fel figyelmet

(BRÜSSZEL, 2019. november 26. **HÍRZÁRLAT közép-európai (brüsszeli) idő szerint 10 óráig (lisszaboni idő szerint 9 óráig)**) Az európaiak kiskereskedelmi szinten évente legalább 30 milliárd eurót költenek kábítószerre, így a kábítószerpiac jelentős bevételi forrást biztosít a bűnszervezetek számára az Európai Unióban. Ez a számadat ma jelent meg a **2019. évi –Európai uniós kábítószerpiaci jelentésben**, amelyet a **Kábítószer és a Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA)** és az **Europol** tett közzé ⁽¹⁾. Ennek a teljes összegnek körülbelül kétötödét (39%) kannabiszra, 31%-át kokainra, 25%-át heroinra, 5%-át pedig amfetaminra és MDMA-ra költik (1.1. ábra)⁽²⁾.

A két ügynökség közös erővel készítette el harmadik, legfrissebb áttekintését a tiltott kábítószerpiac európai piacáról. A jelentés az ellátási lánc egészében megfigyelhető tendenciákat vizsgálja, beleértve a termesztést, az előállítást, a kereskedelmet, az elosztást és az értékesítést is. Megvilágítja, hogy a kábítószerpiac milyen szerteágazó hatásokat gyakorol az egészségre és a biztonságra is, és kifejti, hogy a kábítószer ellenőrzésére irányuló hatékony politikák szempontjából mennyire fontos a holisztikus megközelítés alkalmazása.

Dimitrisz Avramopoulos, migrációs ügyekért, uniós belügyekért és uniós polgárságért felelős európai biztos a mai napon ismertette a jelentés megállapításait: „A szervezett bűnözői csoportok gyorsan megragadják a pénzügyi haszonszerzés új lehetőségeit, és egyre inkább kihasználják a technológiai és logisztikai innovációkat annak érdekében, hogy tevékenységeiket a nemzetközi határokon túlra is kiterjesszék. Ezzel párhuzamosan a kábítószerpiac ma már könnyebben hozzáférhető az európai fogyasztók számára, gyakran a közösségi médián és az interneten keresztül. A mai jelentés ismét bizonyítja, hogy a tiltott kábítószerpiac továbbra is veszélyt jelent polgáraink egészségére és biztonságára. Továbbra is fáradhatatlanul együtt fogunk működni tagállamainkkal és nemzetközi partnereinkkel a kábítószer elleni küzdelem minden vonatkozásának megerősítésében – a fiatalok, polgáraink és társadalmunk érdekében.”

A stratégiai és intézkedésorientált elemzés egyesíti az **EMCDDA** kábítószer-megfigyelő rendszeréből származó adatokat és az **Europol** szervezett bűnözéssel kapcsolatos operatív hírszerzési információit. A legfrissebb adatok ⁽³⁾ azt mutatják, hogy Európában összességében továbbra is „nagyon nagyfokú” a kábítószer elérhetősége, és hogy a fogyasztók változatlan vagy csökkenő áron jutnak hozzá sokféle, nagy tisztaságú és nagy hatóanyag-tartalmú termékekhez. A jelentés egy fontos, átfogó témával is foglalkozik, a kábítószer-előállítás környezeti hatásával – beleértve az erdőirtást és a vegyi hulladékok dömpingjét –, amely ökológiai veszteségeket, biztonsági kockázatokat és jelentős rendbetételi költségeket vonhat maga után.

Az egyre nagyobb mértékű erőszak és korrupció összekapcsolódik az uniós kábítószerpiaci tevékenységgel

A jelentés kiemeli, hogy Európa célterületként és kábítószer-termelő régióként is egyre jelentősebb szerepet játszik, továbbá kimutatja, hogy napjainkban az EU-n belül egyre inkább érzékelhető a hagyományos kábítószer-termelő országokban már régóta tapasztalható erőszak és korrupció. Az elemzés a kábítószerpiac sokrétű következményei közül a következőket mutatja be: a társadalomra gyakorolt

negatív hatások (pl. bandaháborúk, kábítószerrel összefüggő emberölés), valamint a közintézményekre és a kormányzatra nehezedő teher. A kábítószerpiac és a szélesebb körű büntetendő cselekmények (pl. emberkereskedelem, terrorizmus) közötti kapcsolatokat is vizsgálja, valamint a legális gazdaságra gyakorolt káros hatásokat (pl. a kábítószer-kereskedelemmel összefüggő pénzmosás hogyan ássa alá a törvényes vállalkozások tevékenységét) (lásd: I. rész, infografika és 1.2. ábra).

Kereskedelem, technológia és bűnözők által használt eszközök – a piac mozgatórugói és elősegítő tényezői

A jelentés szerint három tényező ösztönzi és segíti elő a kábítószerpiaci fejleményeket: a *globalizáció*, a *technológia* és *innováció*, valamint a *bűnözők által használt eszközök*. A „globálisan egyre inkább összekapcsolt és technológiákkal ellátott” piacon a bűnszervezetek kiaknázzák a bővülő kereskedelmi piacok, a kapcsolódó logisztikai fejlődés és a digitalizáció adta lehetőségeket. A jelentés aggodalmának ad hangot a tengeri kábítószer-kereskedelem fokozott diverzifikációja (2.4. ábra) és az általános célú légi közlekedés (pl. magán légi járművek, drónok) bűnözés céljára való felhasználása miatt (2.5. ábra). Gyorsan növekszik a postai és csomagküldő szolgáltatások kábítószer szállítására való használata is, mivel Európában egyre jellemzőbb az online vásárlás és a nagyobb mennyiségű áruk szállítása.

Az online kábítószer-értékesítés a látható weben és a kódolt virtuális drogpiacon (darknet), valamint a közösségi médián, az üzenetküldő szolgáltatásokon és a mobil alkalmazásokon keresztül zajlik. Miközben a bűnüldözés továbbra sem tudta felszámolni a kódolt virtuális drogpiacon (körülbelül 10 még most is működik – 2.8. ábra), megjelentek a meghatározott nemzetiségeket és nyelvi csoportokat célzó online boltok és piacok is. Az illegális fegyverek, titkosított okostelefonok és hamis okmányok egyre inkább a kábítószer-kereskedők kulcsfontosságú eszközei közé tartoznak.

Az **EMCDDA igazgatója, Alexis Goosdeel megállapítja, hogy** „Ez a jelentés figyelmeztető jelzés a politikai döntéshozók számára, hogy foglalkozniuk kell a gyorsan növekvő, egyre inkább globális, összekapcsolt és digitálisan támogatott kábítószerpiac problémájával. Mivel az EU-n belül és kívül is túlzott mértékű a kábítószeres természetű és előállítású, széles körben elérhető a természetes és szintetikus anyagok. Ez azt jelenti, hogy manapság a fogyasztók megfizethető áron sokféle, nagy hatóanyag-tartalmú és tisztaságú termékhez jutnak hozzá. Felettlőbb aggasztó, hogy az EU-n belül a kábítószerrel összefüggő erőszak és korrupció növekedése tapasztalható. Ebben a helyzetben a fellépés sürgető prioritás, látva a kábítószerpiac egészségre és biztonságra gyakorolt messzesemenő következményeit.”

Az **Europol ügyvezető igazgatója, Catherine De Bolle** a következőket hangsúlyozza: „Az Europol saját operatív tevékenysége és az uniós tagállamok hírszerzési információi alapján úgy látja, hogy egyértelmű a növekedés a kábítószer-kereskedelem terén. A bűnüldözésnek foglalkoznia kell ezzel a fejleménnyel, és mi éppen ezért jelentős mértékben támogatjuk a kábítószerrel kapcsolatos nyomozásokat Európában. Az Europol különösen a felső szintű bűnszervezetekre irányítja figyelmét, amelyek nagyszámú áldozataikat kihasználva jutnak rengeteg pénzhez.

Górcső alatt a legjelentősebb kábítószerpiacok

A jelentés alapos vizsgálatnak veti alá az Európában használt legjelentősebb kábítószer piacait, az előállításától a felhasználásig nyomon követve a folyamatot.

- **Kannabisz – egyre többféle termék:** Európában ez a legnagyobb kábítószerpiac: becsült értéke legalább 11,6 milliárd eurót tesz ki, és az elmúlt évben mintegy 25 millió (15 és 64 év közötti) európai használta ezt a kábítószeret. A jelentésből kiderül, hogy még mindig a növényi kannabisz (marihuána) és a kannabiszgyanta (hasis) van túlsúlyban, de egyre többféle kannabisztermék van jelen Európában. Sokféle formában árusítanak nagy hatóanyag-tartalmú kivonatokat, kannabisz alapú gyógyszereket és gyógyászati termékeket, és egyre nagyobb számban kannabidiolt (CBD) vagy alacsony THC-tartalmú termékeket (3.1. ábra). Emiatt elengedhetetlen hatóanyag-tartalmuk és potenciális egészségügyi hatásuk szigorú ellenőrzése. A kannabisszal kereskedő bűnszervezetek közötti erőszakos cselekmények fokozódása további terhet ró a bűnüldözésre.

- **Heroin és egyéb opioidok – súlyos egészségügyi kockázatok és a prekursorokkal kapcsolatos aggályok:** Az EU-ban a tiltott kábítószeres fogyasztásával összefüggő ártalmak, többek között halálesetek, legnagyobb aránya még mindig az opioidhasználathoz köthető. Az Unióban mintegy 1,3 millió problémás opioidhasználó van (akik főleg heroint használnak), a heroinpiac becsült kiskereskedelmi értéke pedig legalább évi 7,4 milliárd euróra tehető. A heroin továbbra is elsősorban a balkáni folyosón jut be az EU-ba, de vannak arra utaló jelek, hogy megnövekedett a heroincsempészet a déli útvonalon, különösen a Szezi-csatornán keresztül (4.8. ábra). Arra vonatkozóan is vannak bizonyítékok, hogy a heroin előállításához szükséges egyik prekuzort, az ecetsav-anhidridet az EU-ból a heroint előállító területekre irányítják át vagy csempészik. A nagy hatóanyag-tartalmú szintetikus opioidok (pl. fentanilszármazékok) egyre nagyobb egészségügyi kockázatot jelentenek. Ezekkel a szerekkel egyre inkább online kereskednek, és a szállítmányokat postán küldik el, gyakran kis csomagokban, amelyek nagyszámú potenciális felhasználói adagot tartalmaznak.
- **Kokain – rekordmennyiségű előállítás és bővülő piac** A kokain a második leggyakrabban fogyasztott tiltott kábítószer az EU-ban, kiskereskedelmi piacának értékét 9,1 milliárd euróra becsülik. Körülbelül 4 millió azoknak az európaiaknak (15–64 évesek) száma, akik elmondásuk szerint az elmúlt évben használták ezt a kábítószeret. A kokainhasználat továbbra is Európa déli és nyugati részére koncentrálódik, de úgy tűnik, hogy terjeszkedik a piac. A latin-amerikai rekordmennyiségű kokain-előállítás következtében fokozódott az EU-ba való csempészés (főleg konténeres tengeri fuvarozással), ahol minden eddiginél több lefoglalást jelentettek. Latin-amerikai jelenlétük révén az európai bünszervezetek irányítani tudják a teljes ellátási láncot. Ez versenyt idézhet elő kokainpiacon, ami összekapcsolódik az EU-n belüli erőszakos cselekményekkel. Úgy tűnik, hogy az EU tranzitterületté válik, ami az egyéb (pl. közel-keleti, ázsiai) piacokra szánt kokaint illeti.
- **Amfetamin, metamfetamin és MDMA – nagyüzemi előállítás Európában belföldi fogyasztás és export céljából:** Ezek a szerek a teljes uniós kábítószerpiac körülbelül 5%-át teszik ki, ezen belül az amfetamin és a metamfetamin becsült kiskereskedelmi értéke legalább 1 milliárd euró, az MDMA-é pedig 0,5 milliárd euró. Az elmúlt évben hozzávetőleg 1,7 millió 15 és 64 év közötti európai próbálta ki az amfetamint és a metamfetamint, mintegy 2,6 millióan pedig az MDMA-t („ecstasy”). Ezeknek az anyagoknak az előállítása az EU-n belül olykor „ipari méretben” történik belföldi fogyasztás és export céljából. Az új előállítási módszerek tisztább és olcsóbb termékeket eredményeznek, és bünszervezetek tartják ellenőrzésük alatt a teljes logisztikai láncot.
- **Új pszichoaktív anyagok – kevesebb új felderítés, de a nagy hatóanyag-tartalmú anyagok súlyos egészségügyi veszélyeket jelentenek:** Sokféle anyag tartozik ide, amelyre nem vonatkoznak a nemzetközi kábítószer-ellenőrzések. Nem ismert az új pszichoaktív anyagok piacának értéke, mindemellett 2018-ban 55 új pszichoaktív anyagot jelentettek az EU korai előrejelző rendszerén keresztül, így 731-re nőtt a megfigyelés alatt álló új pszichoaktív anyagok száma. A legfontosabb források Kína és kisebb mértékben India. A forrásokban végrehajtott szakpolitikai válaszlépések és bűnüldözési tevékenységek vélhetően hozzájárultak ahhoz, hogy kevesebb új pszichoaktív anyag jelent meg (2014-ben 101-et jelentettek be). Az új pszichoaktív anyagok azonban súlyos, határon átnyúló veszélyeket jelentenek, mivel nagy hatóanyag-tartalmú szintetikus opioidok, kannabinoidok és hamisított benzodiazepinek jelennek meg a piacon, ami összefügg a sürgősségi és halálesetek bejelentésével.

A kábítószerpiacok elleni fellépés: a jelenlegi és a jövőbeni forgatókönyvekre vonatkozó intézkedések

A jelentés hangsúlyozza, hogy egy „egyre komplexebb, alkalmazkodóbb és dinamikusabb” kábítószerpiacon, „az uniós szakpolitikáknak és válaszlépéseknek is gyorsnak, alkalmazkodónak és összehangoltnak kell lenniük.” A jelentés egy sor, a tiltott kábítószeres ellátási láncát érintő, folyamatban lévő intézkedést mutat be, beleértve a kikötőkben előforduló korrupció megakadályozására irányuló operatív intézkedéseket, a tisztviselők tiltott kábítószeres előállító laboratóriumok felszámolásával kapcsolatos képzését. A rendelkezésre álló szakpolitikai eszközök teljes körét is ismerteti (pl. koordinációs struktúrák, jogszabályok, együttműködési programok és pénzügyi eszközök).

A jelentésben azonosított legfontosabb cselekvési területek közé a következők tartoznak: a globális kábítószerpiacon aktív felső szintű bűnszervezetek üzleti modelljeinek felszámolása; a „sebezhetőség” csökkentése a külső határoknál; valamint a kriminalisztikai és toxikológiai kapacitás fejlesztése, hogy lépést lehessen tartani a kábítószer-előállítással kapcsolatos innovációkkal.

Az ügynökségek hangsúlyozzák, hogy egy jövőorientált megközelítés alkalmazásával jobban fel lehet készülni a potenciális jövőbeni, például a virtuális pénznemek, a dróntechnológia, az ellátási lánc logisztikájának automatizálása és a mesterséges intelligencia által előidézett kihívásokra.

Megjegyzések

⁽¹⁾ Az *2019 EU Drug Markets Report* (Európai uniós kábítószerpiaci jelentés), beleértve az összefoglalót is, angol nyelven érhető el: www.emcdda.europa.eu/2019/drug-markets és www.europol.europa.eu

A jelentést 12 háttéranyag kíséri, amely a 2016-ban azonosított hiányosságokkal foglalkozik. Ez a sajtóközlemény 24 nyelven áll rendelkezésre. A jelentés a (2013 óta) háromévente megjelenő sorozat része.

⁽²⁾ A jelentésben található ábrák letölthetők az EMCDDA médiakönyvtárából www.emcdda.europa.eu/media-library

⁽³⁾ Eltérő utalás hiányában a jelentésben szereplő adatok 2017-re vonatkoznak.